

PELS

An aerial photograph of a basketball court serves as the background. The court is marked with white lines, and a basketball hoop is visible at the top. Several people are scattered across the court, some appearing to be playing basketball. Overlaid on the court is a large, stylized illustration of a fox's head and body. The fox is rendered in shades of orange and white, with bold black outlines. Its body is composed of large, overlapping circular shapes, giving it a textured, almost abstract appearance. The fox's head is on the left, facing right, with its eyes closed. The overall composition is centered and takes up most of the frame.

JEROEN SIEBELINK

XANDER

ROMAN

1

Het lichtje van mijn racefiets veegde over de weg, zorgvuldig als een fijne bezem. De hakken van mijn voeten stonden haaks op het frame en hoewel ik gewerkt had en het al laat was, had ik geen haast. Ik liet mijn voorwiel nog wat weidse bewegingen maken en ging van stoeprand tot stoeprand. Bij het slingeren bungelde mijn sleutelbos met me mee, heen en weer rollend langs mijn zadel, door een hanger bijeengehouden en getooid met de staart van een grijs vosje. Als soms de wind eronder kwam, maakte de staart zich los en wuifde hij achter me aan. Ik had het ding gekocht van een vriendje dat gespecialiseerd was in het opduiken van onalledaagse spullen, om ze te verhandelen aan jongens als ik. Zelf had Appie er een aan zijn brommerhelm hangen, al haalde hij hem er altijd af als hij op huis aan ging. Over de vacht van mijn exemplaar liepen donkere banen en de pluim was wit. De tekening leek er met een spuitbuis op gespoten, maar volgens Appie was hij echt. Hij beweerde dat hij de staarten had gevonden in de werkruimte van zijn pa. Zijn pa deed er toch niks mee en anders waren ze maar in zakken bij het afval beland.

Ik schrok op van het licht van de bebouwde kom. Niemand op straat. Eenvoudige vrijstaande woningen, daken als te kort geknipte pony's. Scherp afgekapt bij de rand wierpen ze nog geen streepje schaduw over de voorgevels van bleekgeel baksteen. Ze boden beschutting voor de bewoners, diep in slaap. Beneden gaapten grote, lege vensters me aan. De wijd

geopende monden leken in te ademen. Een geeuw in ontwikkeling, waarbij de ogen van de bovenkamers gesloten waren en de rug van het huis naar achteren was gestrekt.

Elk huis stond alleen, op een eigen heuveltje. Rondom lag een perceel van wit uitgeslagen grasgazon. Grond waarop eens gewassen werden verbouwd, maar waarop nu sokkels prijkten met zonnewijzers en stammetjes met bladerkruin, vierkant geschoren. Het perceel werd omzoomd door rechte heggen en kniehoge muurtjes met daarin hekjes die vanaf de stoep de toegang versperden tot een voordeur met bruin rondjesglas. Ook de deur had geen afdakje om onder te schuilen. De hemel kon hier zo op je hoofd vallen.

Voor ik het doorhad, was ik het plaatsje alweer uit en bewoog ik me langs stekelige akkers. In mijn ooghoeken de schijnsels van witte berkenwouden tussen zwarte weilanden, ze omsloten me als de decorstukken van een droomloze slaap. De slaap werd af en toe doorschoten door het geel van de straatlantaarns van weer een bebouwde kom, een buurtschap waarvan de naam me na alle eerdere doortochten nog altijd niets zei. Het leven hier was afgerond en opgeleverd. Langs een recht lint stonden de woningen opgeruimd te zijn, zonder de onderbreking van een kronkeling in de weg of een plein of iets wat op een winkelcentrum leek. De doorgaande straatweg zelf was de dorpskern. Er was geen warme bakker, geen slager of groenteman. Er waren wel een goedbezochte kerk, een kleine Vivo-supermarkt en een snackbar met alleen softijs.

Ook in mijn dorpje was de weg breed en leeg. Borders van opgehoopte sneeuw, bruin als basterdsuiker. Het was vroeg op een zaterdagochtend. Over een paar uur al zou het tot leven komen, maar de nacht was stil. Het leek alsof de inwoners nooit meer wakker zouden worden. Hier waren geen problemen meer die moesten worden opgelost. Alles was aangeveegd, opgeruimd, op orde. Eerder uit gewoonte dan

uit noodzaak zouden de mensen straks hun huis even verlaten. Ze sloten het tuinhekje achter zich, niet goed wetend wat vervolgens te doen.

Na de dorpskern sloeg ik rechtsaf. Een geasfalteerde weg door een nieuwbouwwijk leidde naar de rand van het dorp. De weg werd een dijk, bleef ook landinwaarts kaarsrecht en zorgvuldig geasfalteerd. Tussen de berm en greppels aan weerszijden van de weg sisten de dunne banden van mijn wielen door de plassen. Bij nummer 7 verstomde het rinkelen van mijn sleutels.

Het puntdak met de schoorsteen tekende zich scherp af tegen de lucht. Midden in de tuin stond een zilverberk, vanaf de grond gespleten in twee gelijke stammen. Als een indringer spiedde ik tussen de stammen door over het gras van de voortuin, naar het huis van witgeschilderd baksteen. Ook onze gevel, zo besepte ik nu pas, had een krankzinnig groot venster, dat zich bij gebrek aan een voordeur kon uitstrekken over de volle breedte. Met de twee raampjes op de eerste verdieping vormde de mond een geschrokken gezicht.

Ik naderde de oprit, die was bestraat met langwerpige grindtegels in visgraatmotief. Toen ik mijn voorwiel de oprit op duwde, klonk een harde tik. Dichtbij, fysiek en onvriendelijk, als een klap in mijn nek. Even was het alsof er iets in me werd uitgewist. Ik trok mijn hoofd in, bang voor wat zou volgen, opende voorzichtig mijn ogen. Ik stond in het helwit fluorescerend oprotlicht van een schijnwerper, bevestigd aan een metershoge paal, waarvan ik het bestaan even was vergeten. Met nog ingehouden adem spiedde ik omhoog, naar het slaapkamerraam van mijn ouders, terwijl ik in een reflex mijn handen op mijn jaszakken legde om te voelen of alles nog wel zat waar het zitten moest.

De oprit voerde langs de zijkant van het huis, langs het terras tussen de stenen muurtjes. Het vloedlicht maakte schaduwen tot ver achter het huis, over het erf met de ren met

waterbad. Een overzichtelijke binnenplaats, verderop beschermt door een bos van hoge zilverberken, majestueuze witte wachters die ik nooit zag bewegen, maar die een sussend gefluister leken voort te brengen.

Op mijn sokken nam ik de trap naar boven, duwde de treden onder me weg, veerde over de doorbuigende parketplanken van de overloop, trok mezelf de bocht om. Ik schoot omhoog over de dunne bekleding van de tweede trap. Ik stapte het smalle trapportaal op, duwde mijn deur open. Mijn hand lag op de schakelaar, maar het blokje zilverlicht dat naar binnen viel was genoeg om mijn kamer te overzien. Onder het schuin aflopende schrootjesplafond, dat was behangen met opbollende posters en beplakt met stickers van winkels waar ik nog nooit iets had gekocht, ging ik op mijn knieën zitten. Ik opende de lage bergruimte, waar in de duisternis mijn rugzak klaarstond. De rugzak had ik alweer maanden geleden gevuld met wat warme kleding en een voorraadje repen, voor een vlucht die ik steeds maar uitstelde, al speelde ik nog steeds met de gedachte. En terwijl ik de rugzak tevoorschijn haalde, mijn jaszakken leegde, de nieuwe repen erin stopte en de rugzak weer opborg, hoorde ik het geluid.

Het geluid kwam uit de hoek waar mijn rotan bed stond. Het had iets weg van het gemurmel van een dikke hommel, maar dan wel tien keer zo hard. Mijn ogen gingen over het dekbed, mijn hoofdkussen, maar ik zag daar niks. In het schemerlicht sloop ik naderbij, sloeg ineens het dekbed op. Niks. Of toch? Daar, onder het kussen. Twee glimmende oogjes trokken zich terug. Hij wilde weten of ik wel naar hem op zoek was, zich verkneukelend over hoe ik hem besloep.

‘Nerdy,’ fluisterde ik, ‘waar ben je?’

Knorgeluidjes van onder het kussen. Een kind dat probeerde zich stil te houden, terwijl de opwindings hem te veel werd. Met een ruk trok ik zijn dekking weg. Geschrokken keek hij

op, waarna hij wegschoot over de matras, hupsend als een lammetje in de wei, op zoek naar een nieuwe verstopplaats.

Nerdy was nog een pup toen hij bij ons kwam wonen. Ik had hem gekregen van mijn vader. Nou ja, gekregen. Ik had hem mij toegeëigend. Bij het verplaatsen van een nestje was hij ontsnapt, iets wat nertsen wel vaker deden, al keerden ze na enkele omzwervingen meestal vanzelf terug in de rennen. Maar één beestje niet. Nerdy wist steeds opnieuw een uitweg te vinden. De sloten op de kooien leken voor hem geen geheimen te hebben, hij kende alle sluiproutes via spouwmuren en kruipruimtes. Toen mijn vader hem voor de zoveelste keer met zijn schepnetje had weten te vangen, stond hij op het punt hem de nek om te draaien. Hij bleef niet aan de gang, hij had er nog een paar duizend om voor te zorgen. Ik vroeg of ik hem mocht hebben. Misschien dat ik het kleine roofdier tam kon maken. Mijn vader zag het eerst niet zitten. Een collega van hem had ook een nerts als huisdier proberen te houden. Het leek een tijdje goed te gaan, totdat die mensen een baby kregen. Op een ochtend keken ze in de wieg en wat ze zagen, deed nog het meest denken aan een ontplofte zak roze en witte marshmallows. Het voorhoofdje was weggevreten. Het meisje was inmiddels volwassen, ik had haar ook wel eens gezien. Na zeven operaties was het nog altijd alsof ze een vlezige, rimpelige pruik droeg van rubber en kunsthaar.

Ik had de hoop al opgegeven en was het nertsje alweer vergeten, toen die avond mijn vader thuis werd ontvangen door twee vertederde meisjes. Van mijn moeder begreep ik later dat hij het had bedoeld als een verlaat verjaardagscadeau voor mij, maar dat zei hij er niet bij en mijn zusjes jengelden al tijden om een huisdier. Niet dat er een tekort was aan aabare dieren op de farm. We hadden ganzen, geiten, bokjes, hamsters, eenden, konijnen, kippen. En twee shetlandpony's, waar vriendinnetjes van mijn zusjes soms een rondje op reden.

Maar een roofdier was weer iets anders dan een cavia en ze ontfermden zich vol overgave over hem. Vooral Nienke was in het begin elke dag met hem bezig. We dachten dat Nerdy er binnen de kortst mogelijke tijd vandoor zou gaan, maar hij volgde haar overal door het huis. Ook buiten bleef hij bij haar in de buurt, al scheelde het wel dat ze hem bij het wandelen aan de riem deed. Nerdy en ik waren hoe dan ook heel tevreden over de zorg waarmee ze hem omringden.

Ik trok het dekbed over me heen en drukte mijn neus in het voorverwarmde kussen. Nerdy rook allang niet meer weeïg, naar zoete melk, zoals de pup die hij was geweest. Maar stinken deed hij ook niet echt. Nertsen bakenen hun territorium af door hun stinkklieren te gebruiken, maar het geurtje dat hij achterliet in mijn bed en in mijn kleren en op de bank in de woonkamer was niet ondraaglijk zoals de geur van een fret of van een bunzing. In de stallen van mijn vader verspreidde de duizendvoudige afscheiding van gele muskus de weerzinwekkende geur van ammoniak, bedwelmender nog dan die van een stinkdier. In ons huis was dat dierlijke ingeruild voor iets anders. Het scherpe leek vervangen door iets minder biters, het chemische door iets plantaardigs, kruidigs, basilicum. Zijn geur stelde me op mijn gemak. Zijn plasjes roken op sommige dagen naar die van wel twintig ongecastreerde katers, maar hij deed ze netjes in de kattenbak, die Nienke elke week met liefde verschoonde.

Ik lag op mijn zij, met mijn benen opgetrokken. Een holletje waar hij precies in paste, nadat hij zich als een kleine bulldozer schrap had gezet en uit alle macht het massief dat mijn benen vormden iets had weggeduwd. Hij groef in het hoeslaken, trok met zijn tandjes en nageltjes aan het dekbed, tot hij tevreden leek met zijn nestje. Hij ervoer hoe hij lag, woelde verder, snuffelde en sjarde tussen mijn benen. Eén been moest en zou omhoogkomen en over het lijfje heen worden

gelegd, waarna mijn knie niet in een hoek onder het dekbed uit mocht steken, maar om hem heen werd geslagen, zodat hij was omheind door een menselijke wal. In het schijnwerperlicht trok de wind de sneeuwregen een slag diagonaler. Ergens onder mij kalmeerde Nerdy's hartslag. Hij werd stil. Dichter bij mij kon hij niet komen. Hij leek niet van plan deze plek ooit nog te verlaten.

***

Toen ik begon door te krijgen dat mijn pijnlijk trekkende voorhoofd het gevolg was van de loeiende radiator bij het hoofdeinde van mijn bed, nam ik niet de moeite om de radiator dicht te draaien of het kleine raampje open te zetten, maar hield ik mijn ogen gesloten en schatte ik hoe laat het was. Een roze licht dat schemerde achter mijn oogleden. Het geknerp van laarzen op het grindpad achter het huis. Indrukken van buiten, maar op zichzelf staand, nog los van waar ze voor stonden. Ik lag in het donker, in de leegte van een voorbije droom. Ik probeerde me terug te woelen, maar alle stukken van die voorstelling bleken alweer te zijn weggetakeld. Een podium waar het licht was uitgedaan. Ik wist niet goed waar ik nog naar zocht. Even leek ik terug te tuimelen tussen dikke gordijnen, totdat ik er weer uit opdook.

Zonder een gedachte aan waar Nerdy zou kunnen zijn en wat hij aan het uitspoken was of wat de dag me zou kunnen brengen, verliet ik mijn kamer. Bovenaan de trap spitste ik mijn oren. Kleinemeisjesgegiechel. De anders scherp rondzingende toon werd door iets omlaaggebracht, tot een zwaarder, dobberend fluisteren. Ik ging de trap af.

Van achter de badkamerdeur klonk het stromen van een kraan. Daarmee vermengd en iets erbovenuit het tweetonig neuriën van een deuntje. Een liedje dat ik niet kende. Ze zongen zo vaak stukken van liedjes die me niets zeiden en die

ze zomaar konden onderbreken voor een korte conversatie, zoals ook nu weer gebeurde. Het was een dialoogje zonder tegenspraak en zonder bevestiging, met een vast aanwezige gesprekspartner. Het ging over het kleine neefje van de otter. Dat het eigenlijk niet in bad hoefde, net als andere marterachtigen, de hermelijn, de wezel, de bunzing en de das. Deze dieren waren van nature al geregeld in het water te vinden. Dat hadden ze zelf van papa gehoord. Twee meisjes van zeven – of waren ze toch al acht. Roerloos lagen ze naast elkaar in helder water, gestrekt, als sardientjes in blik. Met, aan de onderdruk- te gilletjes te horen, ergens tussen hen in een kleine viseter.

Aan de andere kant van de deur luisterde ik naar de echo- ende geluiden uit de olijfgroen betegelde badkamerwereld. Ik kon horen hoe ze hardop over dingen peinsden, terwijl ze doorweekt waren en omspoeld werden. Ze vloeiden in de deining, veroorzaakt door een dier dat woelde en wervelde, steeds fanatieker op zoek naar de decoratieve glazen steentjes die ze uit een pot op de rand van het bad hadden gehaald en onder hun verzonken ledematen hadden verstopt. Ze kraai- den het uit vanwege zijn gewriemel.

Nerdy was voor alle gezinsleden lief, maar met Lobke en Nienke was hij nog wat liever. Voorzichtiger. Waar zij waren, was hij meestal ook. Met zijn komst hadden we richtlijnen meegekregen over wat hij mocht en vooral niet mocht, maar het was alsof hij die richtlijnen al haarfijn aanvoelde. Ik zag hem als soeverein. Hij had geen regels nodig, met de vrijheid die hij kreeg en nam redde hij zich zo ook wel, al dacht mijn moeder daar heel anders over. Mijn moeder hing een onwrik- baar, traditioneel idee aan van hoe het eraan toe hoorde te gaan op een boerderij, rond het midden van de jaren negen- tig van de twintigste eeuw. Toch leefden we niet op een ech- te boerderij, niet in de romantische zin van het woord, waar mensen en dieren rond een huis een beetje door elkaar heen scharrelden. We leefden op een farm, waar orde en regelmaat

heersten. Dus om te voorkomen dat Nerdy de rijen om en om gerangschikte zachtblauwe en roze hortensia's in de border van mijn moeder zou uitgraven of zich in de buurt van de kippen waagde, gaf ze me de opdracht om achter het huis iets te timmeren. Op een nertsenfarm was de plek van een nerts niet binnen, maar buiten. Tussen het gaas. Maar omdat ze tegelijk vond dat Nerdy, net als mensen, uit was op niks anders dan de vervulling van behoeftes die in zijn lichamelijke lagen, in woelen en graven en het zichzelf zo goed mogelijk naar de zin maken, vond ze dat het aan de houder van dit dier was om aan die behoeftes tegemoet te komen. Formeel was ik de houder, en dit was mijn taak.

Aan wat vroeger ons speelhuisje was geweest, bouwde ik met plankjes uit de schuur een ren vast. Van pvc-buizen maakte ik op diverse hoogtes trappetjes en glijbanen. Maar al op de eerste dag in zijn nieuwe woning stond hij rechtop bij het deurtje, te wachten tot hij er weer uit mocht. Met zijn kleine pootjes greep hij het gaas vast. Hij likte aan het staal-draad, zijn tongetje schoot naar binnen en naar buiten, gulzig wanhopig. Mijn zusjes stonden te springen. Ook zij konden het niet aanzien. Ze haalden hem er meteen weer uit en namen hem mee naar binnen, de woonkamer in. Op de rode plavuizen raakte hij door het dolle heen. Knorrend sprong hij met zijn langgerekte lijf de kamer door. En mijn moeder keek ernaar. Wat moest ze hier nou weer van vinden? Maar ze toonde zich lenig van geest en onderstreepte dat hij hoe dan ook niet op de bank mocht, waarna hij, alsof hij zich wist aangespoord, op de bank sprong en naar ons ging zitten kijken.

Gingen wij niet zitten? De theekrans kon beginnen.

In elk geval, zei mijn moeder, mocht hij niet op de bank. Begrepen we dat goed? Ook mocht hij niet op kasten klimmen of in de kussens graven. Volgens mijn vader, die er van een afstandje met een vage glimlach naar stond te kijken, hoefde ze niet zo bang te zijn. Terwijl bijna niemand naar hem luis-

terde, wees hij erop dat Nerdy in gevangenschap was geboren. Alle nertsen in Europa werden in gevangenschap geboren. Ze waren rustiger dan hun Amerikaanse voorouders.

Ik duwde de badkamerdeur verder open en friste mezelf op aan de wastafel. In de spiegel: die twee. Met zijn tweeën pasten ze perfect in de badkuip. Het water, waarin ze geen badschuim hadden gedaan, reikte tot over hun lippen. Onbewogen keken ze voor zich uit. Ik kon ze maar niet uit elkaar houden. Wanneer ik met een van de twee was, vroeg ik me af of er wel twee van waren. De blozende gezichtjes, op een boertige manier knap en inwisselbaar. De onberispelijke, zonder onderling overleg perfect afgestemde roze jurkjes. De blonde lokken, weggestopt in roze diadeempjes. De naïeve manier van doen, afgewisseld met grote wijsneuzigheid. Ze dreven gewichtloos en het haar zweefde vrij als zeewier. Het was meestal Lobke die als eerste iets zei. Ze bewoog haar gezicht iets verder boven het water uit, zodat haar mond vrij was.

‘Nerdy is net een dirigent.’

‘Een dirigent,’ zei Nienke, ‘met een mooie, natte piemel.’

Ze proestten het uit, het proesten ging over in gorgelen en bellen blazen, iets boven het wateroppervlak, waarbij ze hem niet uit het oog verloren. Hij zat rechtop op de rand van het bad, wijdbeens als een kangoeroe. Tussen zijn kleine lid en balletjes prijkte een strookje zwart haar. Als op een teken bewogen ze zich naar hem toe en brachten ze hun gezicht tot vlak bij zijn lies. In bewondering, onderzoekend en ondeugend, streken ze met de rug van hun hand langs de plekjes naast de fijne schacht, waar het vochtig en warm was en leerachtig, een plekje waar niets wilde groeien. Lobke haalde diep adem, zette haar lippen tegen het blote vlees en blies. De trilling van een langgerekte, zachte scheet hing boven het water, vergezeld door nieuw gegiechel, terwijl hij onaangedaan over hen heen staarde. Zijn lange staart hing neer langs de tegels.

Zijn druipnatte vacht had een matte glans als vers getrokken asfalt. Toen ze hem weer met rust lieten, wreef hij genoeglijk zijn voorpootjes met zwemvliesjes langs elkaar. Het hagelwitte kinnetje was naar mij gekeerd – daar had je die jongen bij wie hij een muizenslaapje had gedaan – waarna hij zich concentreerde op deze sector van zijn leefgebied, de kreek die erdoorheen liep, de aanminnige bosnimfen die er een bad namen.

***

Ik stond onderaan de trap, op de stenen vloer in de hal van het huis, in het zachte strijklicht van het raampje naast de voordeur. Achter de tussendeur met de kleine geslepen ruitjes klonk gerinkel. Het was ver weg, in mijn hoofd weigerde het geluid zich te verbinden met zoiets als de telefoon. Wazig staarde ik over de raamvitrage heen naar het wolkendek, met hier en daar een grauwe gloed. Een plafond dat drukte op het erf, de stallen, op mij. Het zag er niet naar uit dat tussen de berken de zon nog ging doorkomen.

De telefoon bleef rinkelen. Ik dacht dat mijn moeder zou opnemen, het was toch altijd voor haar, maar vanuit mijn ooghoeken zag ik haar naar de Honda Civic lopen, haar kleine boodschappenauto, met de sleutels in de hand. Ze was een knappe, sterke vrouw. Ze liep altijd op een drafje. Alles wat ze aanpakte, moest snel voor elkaar zijn. Naast het huishoudelijk werk steunde ze mijn vader waar ze kon. Maar in deze tijd van het jaar was op de farm niet veel te doen, en daarom verdiende ze wat bij in de verpleging. In een ouderencentrum buiten het dorp waste, borstelde, wandelde en kookte ze. Nu ging ze boodschappen halen. Ze draaide en keerde behendig als in een botsautootje.

Ze droeg een bodywarmer. Zilvergrijze nerts, met plukjes apenhaar in de naden verwerkt. Het vestje gaf haar iets

onafhankelijk. Ze was dan wel mijn zorgende moeder, door de dag heen bezig en aanwezig, maar als ik haar zo van een afstandje bekeek, zag ik een zelfbewuste vrouw. Een vrouw met een eigen smaak en verlangens. Ze zou een model op de catwalk van de huishoudbeurs kunnen zijn. Ze leek uit een reclamecampagne voor bont gestapt, waarin ze van een nieuwe mentaliteit getuigde, sportief en chic tegelijk.

Als een van de eerste vrouwen in onze omgeving droeg ze bont als een modeartikel. Bontmode was lichter en draagbaarder dan vroeger, het onderging tegenwoordig de meest uiteenlopende bewerkingen en kleurbaden, je kon het zo gek niet verzinnen of het was verkrijgbaar. Roze en geel bont voor in de disco. Smokings en slaapkledij afgezet met laagpolig bont. Mantelpakjes van goudgeel swakara. Haar eerste bont-item, in de tijd dat ze net waren begonnen en wat minder gesitueerd waren, was een grijs jasje van konijn. Het jasje was ongelooflijk zacht. In gezelschap vertelde ze altijd dat ik als kind niet van haar schoot was te slaan. Met mijn duim in mijn mond drukte ik me tegen haar aan. Mijn vrije hand lag op de reepjes pels rond haar middel, begraven onder haar zware borsten. Onder dat afdakje aaide ik haar onophoudelijk. Ik had het idee dat ik op mijn knieën in een overvol konijnenhok zat en handjes tekortkwam.

Toen mijn vaders zaken een beetje begonnen te lopen, en zij wat dieper in de buidel durfde te tasten, ging ze een treetje hoger dan konijn en nerts en kwam ze in de sfeer van Persianer lam. Eerst nog een jasje van poten, afsnijdsels, restjes, maar al snel daarna was ze, zo hoorde ik haar eens aan de telefoon tegen een vriendin zeggen, toe aan een exemplaar van echt Persianer lamsvet. Maar meestal droeg ze toch deze body van nerts. Nerts van haar man was duurzaam en toch licht. Een tweede huid van warmte en comfort, het hielp bij het innig van jezelf houden. Het hielp ook haar kinderen om van haar te houden. Het maakte haar zachter, vond ik, al had

ze zelf haar zinnen inmiddels gezet op nog iets zachters, een mantel van *petit gris* uit Frankrijk, waarvoor een couturier wel honderdtien eekhoornvachten nodig had. Wilde ze het nóg zachter? Goudbruine sabel uit Rusland. Helaas werden sabelmarters niet gefokt in ons land. Uitgekookt als de Russen waren, hielden ze die zeldzame diertjes fijn voor zichzelf, en daar legde mijn moeder zich bij neer. Want hoewel sabel niet voor haar was weggelegd, alleen voor de superrijken, zag zij sabel of wat voor bont dan ook niet echt als een superieur product. Met bont was het net als met auto's. Of je nu in een Honda reed of in een Bentley, het ging erom dat je het eigenhandig had verdiend. Kon je je geen body of mantel veroorloven? Dan gunde je jezelf op zijn minst een stoffen jas met een randje van chinchilla.

Ik was te laat bij de telefoon. In de nazingende stilte trof ik op de keukentafel met zeil van rood boerenbont een bordje met twee witte boterhammen, dik besmeerd met boter en belegd met plakken boterhamworst met rozerode gezichtjes. Ik klapte ze dubbel en liet mijn tanden erin wegzinken. Afwezig kauwend liep ik de bijkeuken in, stapte slikkend de achterdeur door het erf op, dat grijs en wazig was als een half uitgeveegde potloodtekening en waarop, aan de donkere noordzijde van het huis, het hok leegstond.

Een nerts, had mijn vader instemmend gezegd toen hij mij bezig zag met het bouwwerk, kan zijn jas niet uittrekken. Nertsen kunnen oververhit raken. Het was slim van mij om mijn ren niet op een plek te bouwen waar de hele dag de zon op stond. En de weinige momenten dat Nerdy toch even in de ren moest, bijvoorbeeld wanneer op de farm besmettingsgevaar dreigde, had hij het er eigenlijk prima naar zijn zin. Vooral als het in de zomer warm was in huis, zocht hij graag deze koele plek op. Dan liep hij er in en uit wanneer het hem uitkwam en bracht hij zijn tijd door in het speelviertje in de hoek, dat ik had gemaakt van rubberen teiltjes en dat een

kreekje moest voorstellen. Het kreekje was veel te klein voor hem. Hij was zo wild dat hij alles onder spetterde, waarna ik de badjes bijvulde met de tuinslang. Ik zat op mijn hurken en bewonderde zijn geestdrift. Op de vloer van de ren lag vinyl, ideaal om schoon te houden, maar als hij in de zachte doeken van het nachthok ging liggen, raakten ze doordrenkt. Om te voorkomen dat ze verstikt raakten, verwisselde ik ze van tijd tot tijd.

Poetsen, vegen, opruimen. Ik zag het mijn moeder doen, ik zag het Nienke doen en ik had ook soms die neiging. Of was het de farm waarop we leefden? Op advies van mensen van de boerenleenbank en van de brancheorganisatie was de farm ordentelijk. Zakelijk ingedeeld ook, niet dat rommelige dat ik kende uit films en boeken. Geen landbouwmachine die stond weg te roesten in de bosjes, geen elektriciteitsdraden die tot op de grond hingen, geen waterpomp die droog stond, geen verbrijzeld, oud aardewerk tussen hoog opgeschoten onkruid. Het was hier niet landelijk. Er was niets om je hand op te leggen. Geen ruwe stukken steen, houten staken, referentiepunten. Ook de weeë geur van de dieren rook ik nauwelijks nog. Het was geen wereld waar ik gedachteloos in ronddoelde. Het was meer een bedrijfsterrein, bestaande uit vijf naar binnen gekeerde stallen en wat bijgebouwtjes. Er was niemand te zien. Met kerst al waren de Polen vertrokken, en ze zouden pas weer in november van dit jaar terugkeren. Tot die tijd was er, op enkele drukke momenten na, niet veel werk aan de winkel en deed mijn vader alles in zijn eentje. De binnenplaats was een verlaten haven. Een binnenzee van beton, de stallen van baksteen waren langgerekte containerschepen. In het zachte melklicht van deze dag in februari leken ze te drijven in een zee, op een rij.

De stallen waren zodanig gebouwd dat zon en regen werden geweerd. Elk contact met zonlicht moest worden vermeden, de pels bleekte er anders van op en zou minder glanzen,

het zijdeachtige gevoel ging verloren en de waarde decimeerde. Wel hadden onder het afdakje van golfplaat kou en wind vrij spel. Het was zaak dat het goed door de kooien heen kon blazen. Strenge vorst was volgens adviseurs uit de sector de beste prikkeling, al leek die ideale omstandigheid deze winter uit te blijven, half tot opluchting van mijn vader, want de stallen konden ondergesneeuwd raken en dat was nu ook weer niet de bedoeling. De drinknippels, die de dieren zelf konden bedienen, konden bovendien bevriezen. Mijn vader zorgde er bij vorst voor dat ze toch voldoende vocht binnenkregen door ijsblokjes in de rennen te leggen. Ook in de dagelijkse prak zat veel water, met een scheutje antivries.

Ik stak niet over. Ik lummelde wat rond bij mijn ren. In de verte, van achter een stal, dook hij op. Hij ging de buurman voor, opende de grendel van het schamele toegangspoortje, dat aan twee scharnieren hing. Te midden van het grauw van de omgeving kwam hij mijn richting uit. Hij droeg een overhemd met een ruitjespatroon, een onnavolgbaar verspringend netwerk van groene en gele vakjes, en een vaalbruine bodywarmer van nylon met in de borstzak de glimmende clips van ballpoints. De buurman zag er vergelijkbaar uit, ze zaten in dezelfde zaken. Als de buurman er was, probeerde ik altijd te doen alsof ik hem niet zag, hoewel ik hem in mijn ooghoeken zag oprijzen, want mijn vader had al lengte, maar het lichaam van mijn buurman was ontzaglijk. Zwaar en beweeglijk als een struisvogel, beangstigend krachtdadig in zijn gebaren, in de borende blikken die hij soms om zich heen wierp. Om geen schade te veroorzaken zou het misschien goed zijn als hij in een ren met natte lappen werd gehouden.

Beiden boden een blakende aanblik. Mijn vader oogde rozig, de buurman monter. Als meneer Appeljan zich onverwachts meldde, maakten ze wel vaker een kuierrondje over het stukje land. Dan leken ze te dwalen, hoewel het eigenlijk onmogelijk was om te dwalen, door de beperkte oppervlakte

en de onberispelijke kampinrichting. In hun vak was het zaak koers te houden. In plaats van op zaterdag in de keuken achter een kop koffie te zitten, waren ze liever alert. Ze hadden het over de business. Over belangrijke zaken die speelden. Dat zag je aan de gestiek, het bollen van de handen. De torenspits van de buurman, zijn gehamer in de lucht. Het geboeide meeknikken van mijn vader.

Pas toen ze binnen gehoorsafstand waren, drong tot me door dat mijn vader het over mij had. Althans, hij gebarde nogal hulpeloos naar mij, alsof hij steun zocht in mijn aanwezigheid, terwijl hij zijn best deed tegen de stellingen van de buurman in te gaan. De stellingen van Appeljan waren vanzelfsprekend als de dag die na elke nacht kwam en werden met een aplomb gebracht alsof het klaarheid scheppende inzichten waren. De crisis in de markt, die bijna voorbij was. De ziekteuitbraken, die bij dit vak hoorden. De noodzaak om toch altijd te blijven investeren in de zaak. Daartegenover stelde mijn vader onzekere flarden van zinnen. Hij mompelde dat hij dacht zo'n beetje de ellende wel te hebben overleefd. Daarbij keek hij naar de grond vlak voor zijn voeten en vouwde hij zijn armen over elkaar, alsof hij wilde uitdrukken dat nu wel alles was gezegd wat erover te zeggen viel, maar ook om zichzelf bij elkaar te houden en niet uiteen te vallen, omdat die ander er maar over door bleef gaan.

Ook bij Appeljan had afgelopen seizoen het virus weer toegeslagen. En dat terwijl hij dit keer speciaal had geselecteerd op gezonde teven. Alleen daarop, niet op kleur of kwaliteit, alleen gezondheid. Vond hij toch een paar teven die niet in orde leken, dan pikte hij ze er meteen uit en pelste hij ook alles in de hokken eromheen af. De stallen en de hokken schoonmaken dorst hij al niet meer, zelfs de hogedrukspuit gebruikte hij niet, dat deed het virus verder verspreiden. De hokken stonden dicht bij elkaar. Het gevaar lag elke dag op de loer.